

TELEGRAFULU ROMANU

Telegrafulu ese de două ori pre septemana: Duminec'a și Joi'a. — Penumerațiunea se face în Săbiu la expeditu' a foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gât'a prin scrisori francate, adresate cătra expeditura. Pretulu' penumerațiunei pentru Săbiu este pre anu 7 fl. v. n. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 72.

ANULU XXII.

Săbiu in 1224 Septembre 1874.

(tru celalalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. n. Pentru princ. și tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâi'a óra cu 7 cr. sirulu, pentru a două óra cu 5 1/2 cr. și pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. n.)

Nr. 2290 scol.

Cătra Parintii Protopopii și Administratorii protopopescei că Inspectorii districtuali de scóle.

Fiindu ca se apropia 1 Octobru st. v. 1874 cându are a se incepe inventiammentulu in tóte scólele nóstre confessionali, pentru aceea a aflatu consistoriulu nostru archidiecesanu a resuscitá si a ve aduce din nou la cunoscentia ordinatiunea Consistoriale dto 13 Septiembre 1873 Nr. 1711, precum si cea dto 19 Ianuariu 1874 Nr. 2379 1873 facendu-ve de cea mai strensa datoriu a avea aceste ordinatiuni in inaintea ochiloru, a urmá in tocm'a si a staruí cu tóte medilócele, cá delaturándu-se tóte pedecile tóte defectele inventiammentulu sa prosperedie.

Săbiu din siedi'ti'a consistoriale tiente in 6 Sept. 1874.

Nicolau Pope'a,

Archimandritu și Vic. AEppescu.

A ra d u 22 Septemvre. Eri sér'a la 5 1/2 óre a sositu Maj. Sea Regele aici. La gara a fostu intempinatu de generalitate, de deputatiunile cleruriloru, comitatulu și cetáției. Dupa ce a trecut Maj. Sea compani'a de onóre in revista a primitu omagieile cetáției prin primariulu Vörös. Sosindu Maj. Sea in localulu preparatu de primire, in casele comitatulu se presentara numai decátu deputatiunea comit. Aradulu si Temisiórei, representantii cleruriloru. La 7 óre a fostu masa de 72 persóne. In acel'a-si tempu s'a incepu iluminatiunea cea splendida si mai târdiu conductulu de 1000 de facile. Cetatea este decorata cu flamuri.

Archidieces'a a fostu representata in deputatiunea clerulu gr. or. prin P. Archimandritu Nicolau Pope'a.

Săbiu in 23 Septemvre.

Eri a fostu adunarea generale a scaunulu Săbiulu, un'a din cele mai bine cercetate de cându ne aducemu minte.

Numerulu obiecteloru puse la ordinu dilei au fostu putiene, putemu díce, ca a fostu numai unulu și adeca rescriptulu ministeriale in cestiunea arondárei municipieloru.

Fiinduca adunarea a fostu alésa acum de nou, asiá mai întâiu a trebuitu sa se verifice membrii ei. Dupa deschiderea adunárei a urmatu asiá dera verificarea mai întâiu. Indata la verificare, s'a aratatu ca in adunare esista două partide marcate, pre cari le putemu numi pre cea a sasiloru și cea a romániloru. Majoritatea, multiamita interpretatiunei statutulu provisoriu, o facu sasiu, pentru ca densii, concurgu cu atáti deputati din ceata Săbiulu, cáti dá municipiulu scaunulu intregu. Majoritatea s'a si folositu de puterea ei, cáci fára de nici o consideratiune la reflexiunile minoritáției se dechiaru contra verificárei membriloru alesi: El. Macelariu, Iuliu Bardosi și Basil Petri, sub cuventu ca acesti nu suntu alegatori in scaunu. Dupa o desbatere scurta, in carea de o parte se arata ca respectivii cá alegatori, in intiesu mai largu, au dreptulu electoralu passivu ori unde in tíera, iera de ceea-lalta se sustiene ca alegatori sa esercitedie dreptulu acest'a in scaunu pentru cá sa se póta bucurá de dreptulu passivu de alegere, — se incheia pertractarea ob-

jectulu cu resultatulu de mai susu cu aceea ca deputatulu Bolog'a carele spriginise propunerea cá sa se rifice membrii deficultati, insinua votu separatu.

Dupa aceste se propune din partea presidiulu alegerea comissiunei carea se si intemplá.

Inainte de a trece mai departe la provocarea presidiulu, membrii cei noi alesi depunu juramentulu, fia-care in limb'a sea materna.

In fine vine la desbatere objectulu celu mai insemnatu, rescriptulu ministerialu in cestiunea arondárei municipieloru. Acestu rescriptu arata ca la arondare procede regimulu dupa potinti'a cercuriloru de a tiente oficialii loru din 10% de dare, date de statu spre scopulu acest'a, la ce se mai póte adauge o repartitiune de alte 10%. Déca cu aceste modalitáti nu se póte sustiené unu cercu atunci se imparte la alte. Specialu la scaunulu Săbiulu se face prin rescriptu intrebarea, déca este scaunulu aplecatu a se impreună cu scaunulu Nocrichiulu, Mercurei, Sebesiulu, cu unele comune din comitatele Albei-superióre si inferióre si cu orasiulu Ogn'a.

Abiá a fostu terminata cetirea rescriptulu si deputatulu Bruckner ia cuventulu spre a face propunerea cá rescriptulu ministerialu sa se ia numai decátu in desbatere meritória, la care densulu a si pregatitu unu respunsu, care crede ca va fi acceptatu de intrég'a adunare. Dr. Racuciu propune transpunerea rescriptulu comissiunei alese din sinulu adunárei spre desbatere seriósá si referar la tempulu seu si si baséza propunerea pre §. 4 alu regulamentulu de afaceri, dupa care tóte cestiunile momentóse au a se desbate mai întâiu de comitetu.

Propunerea cea dintáiu e spriginita de dep. Schneider, Czeke lius si Klein, cea de a două de dep. Békesi, Schreiber si Bolog'a. Propunerile se punu la votu. Mai întâiu a deputatulu Racuciu, in se nefiindu certitudinea destulu de mare, déca prin sculare s'a votatu pentru séu contra, secere votare nominalu. Resultatulu votarei acestei a fostu respingerea propunerii lui Dr. Racuciu. Urméza insinuarea unui alu doilea votu separatu din partea Drului Racuciu.

Trebuie sa amintim ca dep. Malmer a facutu mai nainte o propunere conditionata si adeca, déca se va vedé ca propunerea lui Bruckner nu póte ajunge unanimatate atunci sa se dea rescriptulu si propunerea lui Bruckner comitetulu, pentru ca aru dori, cá nu celu dintáiu concludu alu aceste adunári nóue sa fia unu concludu desagit, ci déca s'aru poté face o intielegere, ceea ce se va raspunde la rescriptulu ministerialu, sa fia unu votu alu intregei adunári.

Fiindu ca propunerea lui Bruckner s'a fostu primitu se incepe desbaterea meritória. Propunetoriulu dupa o scurta motivare si cetesce proiectulu seu de respunsu la rescriptulu ministrulu si lu recomanda spre primire en bloc. Primirea en bloc se combate acum de dep. I. Hani'a, Bolog'a, Schreiber, Bekesi, Romanu si Pop'a si e primita de Schochterus si altii din majoritate.

Inimile incepuse a se inferbentá binisioru, si desbaterea promitea a fi interesanta, cându dep. Malmer pro-

pune din nou transpunerea rescriptulu min. si a proiectulu de respunsu comissiunei alese din adunare, ceea ce in fine se primí. — Deputatulu Bolog'a constatéza, ca dlu B. Petri este trecut in conscriptiunea cetáției Săbiulu cá alegatori si propune din nou verificarea acestui'a; ceea ce se si face. Cu acést'a se incheia siedi'ti'a.

Cestiunea Incratoriloru.

(VI) In secululu 15 si pe la inceputulu secululu 16 se pregatescu lucruri mari, care aveau sa dee tempulu urmatoriu o fatia si o directiune nóua. Cruciadele din evulu mediu, — contactulu apusulu cu orientulu — avura de urmare mai târdiu renascerea sciintieloru si artei clasice. Spiritele vinu intr'o miscare via, inimile se aprindu in fati'a memorabilei reformatiuni, care fú numai o consecuentia logica a stariloru corupte in biserica a apuséna; feudalismulu incepe sa decada si in loculu organismelor distrusu vinu forme nóue de vitia.

Descoperirea Americi cade cá unu fermentu in viétia de pána aci.

Preste oceanu venea la Europ'a o massa colosale de aur si argintu. Acésta inmultire a metalulu nobilu, si esplotarea báiloru bogate din centrulu Europei, dedita economiei baniloru o estindere mai mare. Economía baniloru alungá economía naturale de pre tóte terenele si dede capitalulu o capabilitate de venitu si o mobilitate mai mare. Banulu devine unu medilocu generalu de comunicatiune; este torintele comunicatiunei, in care póte sa intre si sa iese productiunea la ori-ce locu.

Pretiurile de schimbu pentru comorile lumi celei nóue trebuiá sa fia produse din tempulu vechiu. Consumtiunea si productiunea se sporira in mesura egale, pentru ca se inmultira si trebuintiele. Comunicatiunea ce creștea sparge barrierile sele de pána aci si comerciulu se silesce a se pface in comerciulu universalu. Estinderea comerciulu radica si valórea activitáției industriale.

Comerciulu parasindu drumurile cele vechi produse o schimbare esentiale in piatiele mari de comerciulu si acésta impregiurare schimbá si relatiunile si modulu de productiune parte prin materiele crude transatlantice, parte prin economía baniloru si prin intrerinderile mari, cari incepusera a se desvóltá cu incetulu. Relatiunile intre capitalu si munca se alterara cu totul.

Capitalulu devenindu mai mobilu nesuiá cátra o libertate mai mare, dara aceste momente se ivira numai ici pre coela, pentru ca pamentulu érá totu legatu si necsulu feudalulu nu potú cadé dintr'o lovitura. Dara tocm'a schimbarea directiunei in economía natiunale pregatí spargerea acestui necsu afurisitu si subsapá temeliele feudalismulu.

Comerciulu si industria nefiindu atátu de restrense cum érá pamentulu prin institutiunile feudale — potura inaintá, dara pre cátu se ajungeau mai multe rezultate in acésta privintia, pre atátu se si iví mai tare in raporturile economice o neegalitate, care din ce in ce fiindu totu mai semtita trebuiá sa aduca o reforma definitiva.

Pre cându capitalulu progresá tra-

gându folóse din miscarea via a economiei, munc'a nu putea sa tiena pasiu egalu in desvóltare. La cultur'a pamentulu érá impededata prin servitude si lipsa de emigratiune libera si prin multele robote ce datoriau tiereni domniloru loru. S'a inceputu ce e dreptu a se introduce si aici anumite interese in bani in loculu biruriloru cari pána aci se prestau in naturalie, dara posesiunea tiereniloru trebuiá sa fia nedespartivera pentru a putea garantá solvirea biruriloru grele ce apesau pre umerii loru, la domni pamenteni.

In productiunea industriale intre vine mai alesu prin influinti'a a doue momente o schimbare insemnata. Regulamentele vechi ale corporatiuniloru din momentulu in care caduira marginele consumtiunei si productiunei locale nu mai poteau sa fia corespundietórie, dara fiindu ca ómenii tienceau stensulu forme eredité dela antecessorii loru — ei nu cunoscura necesitatea de a le substitui pre acele prin institutiuni noue, cari sa corespunda recerintieloru din tempulu in care traiau. Exclusivitatea acést'a impedeá progresulu generalu si intensivu alu industriei.

Ce privesce cele-lalte doue momente, intrerinderea mare sta facia in facia cu industria mica. In cea dintáiu capitalulu se desparte in relatiunile sele personali de munca, la acést'a (capitalulu) vine intr'o legatura mai intima. Aici jace punctulu greutáției in capabilitatea personale, acolo in posesiunea objectiva. Astfeliu se inaltá industriasiulu de o parte la capitalistu, intrerindietoriu mare, iera de alta parte deveni lucratoriulu in intielesulu stensu alu cuventulu. Industriasiulu séu meseriasiulu avea lipsa de multa potere de lucru; elu nu potea stá intr'unu raportu atátu de intimu cum érá d. e. raportulu intre maestru si sodalu in evulu mediu, pre tempulu cându institutiunea corporativa érá in flórea ei, — raportulu loru reciproc economicu se regulá pre bbasea economica, dupa inbiere si cautare. —

Intrerinderea industriasiloru mici incepú cu capitalulu celu mare lupt'a concurentiei, care in rezultatele ei din urma trebui sa devina fatale pentru industri'a mica, pentru ca acést'a érá avisata la poterile sele proprii si afara de acést'a spiritulu de asociatiune, care a promovatu multu bunastarea industrialiloru in evulu mediu, s'a stensu in furtunele si miseria ce le au adusu seculi 16 si 17. —

Colosmonostoru 31 Aug. 1874.

Stimabilulu meu amic Magd in Resinari.

Departatu de tine, scumpulu meu, voui a sacrificá unele momente pentru implinirea promissiunei date in ór'a despartirii. Credu, ca in acordu cu mine nu ai aflá interesu in descrierea cetáției foste capitale a patriei nóstre, Clusiulu, cu stradele lui largi, cu edificie mari; dara nici nu te va alterá cá pre mine zurzuitur'a dela ciobótele husaresci, nici fremetulu acru si atacatoriulu alu rochielor lungi de matase, ce vájaiescu maturándu lespedile patrute ale trotoireloru, — unu lucsu ce dovedesce, ca aci inca nu a ajunsu tiepetulu bietulu tieranu, ce 'si plánte trecutulu si 'si teme viituriulu amenintatoriu, nici sunetulu tánguitoriu alu vistieriei statulu. Ce-va de mare interesu amu aflatu pentru tine in mu-

seulu numismaticu — demnu de vedutu pentru fia-care fiu alu patriei — unde intre multele remasitie istorice adeca: monete vechi, vase, reusite de calaritu si resboiu ale regiloru si principiloru magiari, se afla si cutitulu „hotiului“ românu Clôsîc'a, care s'a incercatu sa dejuge pre tiereni dela carulu feudalismului domnescu, dara a patit'o cu capulu.

Gradin'a de botanica a liceului cat. inca mi-a atrasu atentiunea, o amu cautatu si gasitu, dara fiindu singuru, tempulu nourosu, directorulu reu dispusu, la unu singuru „Mitakarsz?“ mi-amu intorsu fati'a si amu tuit'o, fãra de a mai privi indereptu. M'amu retrasu, si asiã me retragu si cu descrierea mea din larm'a piatiului clusianu, contempinatu de fetie frumóse si fermecãtoãre de departe, de sunete neintielese de mine, prin o strada lunga pecatu e de lungu numele loculu destinatunei mele — Colosmonosturulu, care nu e alt'a, decâtu o continuare a acestei strate in o lungime de 2/3 miluri, se póte privi cá unu maieru séu suburbiu alu cetãtiei, si e locuitu in parte mare de romãni, pre cari i cunosci numai dupa limba; in portulu estioru inse gasesci, cio-bóta, ismenele largi, 3 urme in diametru si ciuperc'a pre capu.

Missiunea mea, dupa cum scii, e de a ascultã cursulu supletoriu de agricultura la institutu de aceea-si specie infintiatu pre hotarulu acestei comune. Credu a-ti face bune servicie prin descrierea intocmirei si organizatiunei interne si externe a acestui institutu, care in prim'a linia e adi chiamatu a radica starea trista si decadiuta a betiloru economi de pamentu; astadi dicu, cându recerintiele sociali-economice suntu atãtu de multe si complicate, numerulu si felulu lipseloru si trebuintieloru cotidiane ale individulu cátu si societãtiei se urca si amplifica analogu cu progresarea omenimei in cultur'a si civilisatiunea moderna; iera pamentulu, mam'a nãstra nutritoria din di in di ne detrage bunatatile senului seu, cá semnu, ca nu ingrigimu din destulu de bunastarea si ameliorarea esistentiei ei. Sa te conducu dara stimabile, la acelu institutu.

Inainte de a intrã in Colosm. o carare curba pre fati'a nordica a colinei drepte — dupa cursulu Somesiului — conduce la unu edificiu pomposu cu o radicatura, care cu fruntea

REGIȘTORA.

Rugaciunea unui invetiatoriu.

Dòmne-asculta, preapointe!
 Preinalte creatoru!
 — Rugaciunea mea ferbinte,
 Ce cadiendu la tine 'mploru.

Dar' me'nvétia toto-data,
 Ce sa ceru mai potrivit,
 Cá, primindu eu, dulce tata,
 Sa devinu mai fericitu.

Cere-voiu avere mare,
 Cá sa fiu unu Cresu bogatu?
 — Nu, cáci sciu eu sórtea, care
 P'acelu Cresu l'a ntempinatu.

Sa ceru rang, nobilitate,
 Sa fiu rege, imperatu?
 — Tóte 'n lume suntu desierte,
 Suntu suspine si 'n palatu.

Séu inalta nvetiatura
 Cá sa 'ntrecu pre ai mei frati?
 — Cãte rele se facura
 Chiaru de cei mai invetiati!

Dã-mi dar' anima curata,
 Vêrsa 'n ea amóre a ta;
 Cáci ea singura mi-arata
 Calea, ce amu a urmã.

Fãra ea n'are valóre
 Versulu meu de nvetiatoriu,
 „Sum arama sunatoria
 Si chimvalu resunatoriu.“

marétia privesce preste câmpiele dimpregiuru asemenea unui beliduce istetiului intieptu preste armat'a sea — cu aceea deosebire, ca devis'a lui, espresa in inscriptiunea „gãzdaság tan-intézet“ nu e devastatiune, nici mórte, ci inbelsigare si viétia. Acestu edificiu cuprinde institutu de agricultura. Institutulu consta din unu internatu de 60 elevi, dintre cari 36 pre spelele statului si 24 pre lãnga o plata anualã de 150 fl. v. a. pentru convictu. Invetiamentulu e impartitu in trei cursuri de câte unu anu. si asiã vinu pre fia-care anu câte 20 elevi internisti, iera cá esternisti pre spelele proprie, pre lãnga unu didactru de 20 fl. v. a. dupa impregiurãri unu numeru nehotaritu. Condiitiunile de primire: cunoscti'a perfecta a limbei magiare si testimoniu de absolverea a 6 clase gimnasiali séu 4 reali. O condiitiune gree cea dintãiu, a càrei urmãri se vedu intr'aceea ca numai 2 romãni cercetédia tóte trei cursurile. Salele de locuitu suntu cu dormitórele ceea ce e contr'a prescripteloru igienice. Scopulu póte fi bunu, deca e economi'a. Objectele de invetiamentu suntu urmatórele: economi'a câmpului, horticultur'a, silvicultur'a, vieritulu, fisic'a si chemi'a, matematic'a si geometri'a, zoologi'a si chirurgi'a (cu deosebita privire la prasirea si ingrigirea animaleloru de casa) botanic'a si minerologi'a, cultur'a pesciloru, albineloru si vermiloru de matase, masinologi'a, legile si statistic'a agraria. Objectele acestea suntu impartite in unu planu specialu de invetiamentu pre cele trei cursuri anuali, in care pentru elevii cursului primu suntu otarite cele 4 dintãiu, cari li se predau in modu intuitivu practiculu pre câmpu in via si gradina, — dedarea la munca, la amanuarea plugului, grapei si altoru masini de agricultura, a sapiei, greblei, cutitulu si fófeceloru in gradina e ocupatiunea loru principala; de aceea ei nici nu se bucura de feriele de véra. Prelegerile teoretice-sistematice suntu rezervate celor'a-lalte 2 cursuri.

Invetiamentulu e condusu de 12 profesori de specialitate — partea cea mai mare germani, cei'a-lalti unguri, — romãni se vede, ca nu se gasescu in Transilvani'a.* Activitatea practica a acestui institutu se estinde pre unu teritoriu de 700 jugere pamentu, unu

Ómenii nostrii de specialitatea acést'a suntu siliti a trece in Romani'a.

Vars'o dar', cá sa potu dice,
 Ca chiamarea mi-amu plinitu,
 Si atunci'a eu ferice
 Prin amóre-amu devenitu.

I. B. . . .

Desvoltarea simtiului religiosu in elevi.

(Elaboratu pentru conferinti'a invetiatorésca.)

Cultur'a mintiei, deca nu e impreunata cu cultur'a animei, nu numai ca nu are nici unu pretiu, ci este chiaru desavantiãtoãsa pentru societatea omenesca. Omulu neiscusitu, fia cultur'a animei sele cátu de neglésa, elu este si in facerea de réle mai putienu dibaciu si prestéza mai putienu; pre cându omulu lipsitu de cultur'a morale pre cátu posede o cultura intelectuale mai inalta, pre atãtu comite si pecatulu cu mai multa rafinaria, este prin urmare cu atãtu mai periculosu pentru genulu omnescu. Ce e dreptu, pedagogi'a pre basea progresului facutu de antropologia ne aréta in teoria, ca omulu devine omu, numai cându spiritulu seu se va dezvoltã armonicu in tóte trei sferale activitatiei sele: in sfer'a mintiei si a cugeteloru, in sfer'a animei (fantasiei) séu a simtiementeloru si in sfer'a vointiei séu a nisiuintieloru; — vedemu inse cu dorere, ca in pracsã invetiamentulu a luat'u o directiune, ce produce capete unilaterali, dandu elevulu ocaziune, spre a-si dezvoltã numai cugetele, iera simtiemen-

bunu alu bisericiei cat., din a càrui interese se sustiene liceulu si internatulu cat. din Clusiu. Acestu bunu e arendatu de regimu pre 30 de ani cu câte 4000 fl. pre anu pentru institutu de agricultura. Acestea suntu datele, ce le-amu potutu capetã eu pre tempulu ferieloru, si din care voiu a-ti face si tie o icóna a acestui institutu patrioticu. O icóna, stimabile, pre cátu de imbucurãtoãria pentru unu patriotu, pre atãtu de trista pentru unu romãnu, care comparãdu spelele enormi, ce le varsa statulu pentru sustinerea unui astu-feliu de institutu folositoriu, cu numerulu eleviloru agricultori romãni (2 la numeru) se vede atãtu de neindreptatitu chiaru si acolo, unde contribuie cu dinariulu seu castigatu prin munca si sudóre.

Nu voiu sa aruncu pétr'a asupr'a nimenui, cáci nu cunoscu cauz'a reului — e regimulu séu nepasarea teneriloru romãni; un'a inse o vedu, cáci o amu semtitu, si adeca, netoleranti'a si eschisivismulu magiaru — dorinti'a si tendinti'a de magiarisare. Unu exemplu: La cursulu de agricultura suntu 13 romãni si 17 unguri, (cesti din urma toti pre spelele statului, noi o parte mare pre spelele proprie.) Dupa mai multe rogãri si caciliuri amu esoperatu, cá celu putienu gradinariulu, carele e germãnu si vorbesce reu ungueresce, sa ne esplice romãniloru baremu 1/3 de óra in limb'a germana, din considerare, ca o pricepemu toti, iera cea magiara fiindu in formatiune terminologica continua mai nici unguirii n'opricepu. Ni-a si succesu pre o prelegere, dara a dóu'a n'a mai incercatu temendu-si pânea. Se vede, ca dlu igazgato i-a suflatu ce-va la urechie. Dara omulu de omenia si caracteru in gradin'a scólei 'si face detorinti'a in modu practiculu spre môngaierea nãstra. Teori'a o gasimu si acasa.

Amu atinsu fratele meu, cursulu supletoriu de agricultura, pre care l'a deschisu Inaltulu ministeriu de culte pentru invetiatorii din patria, la care m'a tramisu si pre mine nobil'a comuna, in care servescu, pre spelele ei.

Te va interesã a cunosce intocmirea, cá sa-ti poti inchipu, cam cátu de luminati, practici si frisati sufletesce se voru întorçe invetiatorii romãni la comunele loru dela vatr'a milei si intieptiunei din Colosmonosturu. Propunerile se restrãngu pre lãnga ramii de agricultura adeca: economi'a câmpului, gradinariu, vieritu, albinariu si cul-

tele, pre cari aru trebui sa se puna accentulu principalu, suntu trecute cu vederea. Daun'a provenitoriã din acésta unilateralitate este prea palpabile. Cáci cu cátu ómenii se cultiva mai multu in modulu acést'a, cu atãtu mai multe maiestrii afla spre a se subminã si resturnã unulu pre altulu. Intr'unu statulu séu intr'o lume cu astfeliu de cultura nu póte fi garantata pacea si ordinea prin nici o lege, „quid leges sine moribus?“ (Ce potu legile fãra moravuri?) Din contra, unu poporu séu unu individulu cu anim'a si simtiementele nobilate nu se abține de a face reu numai pâna cându se teme, a fi veditu de cine-va séu pâna cându scia baionetulu la spatele sele, ci chiaru si cându e singuru in verfulu munteului. Si deca ne aréta statistic'a, ca pre cátu iã cultur'a dimensiuni mai mari, pre atãt'a se inmultiescu crimele si criminalistii, apoi nu este óre si acést'a dovéd'a cea mai eclatanta despre aceea, ca cultur'a de adi a luat'u o directiune falsa? — pentru ca dela o cultura adeverala nu potemu presupune astfeliu de urmãri. Uniculu remediulu, ce ne póte mantui de acestu reu, este o combinatie intielépta a culturei intelectuali cu cultur'a morale. Column'a principale inse, pre carea radima edificiuulu culturei morali, este simtiulu religiosu.

Ce cugetu aru potea ocupã deci mai seriusu pre invetiatoriuulu consci-

tur'a viteloru, cari se predau 4 óre inainte de prãndiu; iera dupa prãndiu, studie intuitive practice in gradina, via, câmpu si masinariele de agricultura — firesce numai in limb'a magiara.

Treispredecie invetiatori romani in sa suntu chiamati, dupa cum vedu eu, cá sa capete gustu pentru invetiarea limbei magiare, cáci altcum nu-mi potu esplicã neindurarea regimului si organeloru lui facia de 13 fii ai patriei, cari parte mare pre spelele loru si a comuneloru au alergatu la caminulu luminarii, si aci cu gurile cascade si cu urechile bombardate de sunete neintielese 'si cheltuescu banii si 'si perdu tempulu fãra de a puté trage folosu din eruditiunea profesoriloru. N'amu priceputu, nici simtitu vaetele si strigãrile romaniloru asupr'a nedreptãtii regimului nostru pâna acum, cându amu veditu, cá la unu institutu alu ueei tieri locuite in mare parte de romani intre 12 profesori sa nu fia unulu, care sa cunosca limb'a acelui poporu. O ignorantia de totu, ce se mai poté numi dreptu si dreptate in lume, cându unu regimu incarca mereu cu sute de greutãti pre unu poporu, iera de alta parte i inchide usi'a, ce-lu conduce la inbunatirea stãrei lui. Unu astu-feliu de institutu agronomicu aru trebui sa fia asilulu a sute de tineri economi, cari sa invetie indemnádu si pre alti a 'si cultivã gradinile, vile si câmpurile loru mai bine si cu succesu, din care aru urmã unu statulu in floricitoriu cu muncitori harnici, intiepti si bogati. Zadarnice vaetele, desierte strigãrile si dorintiele — suntu avizate la noi si puterile nãstre, la cunoscut'a dicala: Ajutati si 'ti-va ajutã Ddiu. Cu acestea, scumpulu meu, in anim'a-mi mahnitã 'mi ajutoru si eu in starea mea de astadi la cursulu de agricultura. Resfoiescu opurile germane de specialitate, alergu in gradin'a institutulu, la edificiuulu masinariiloru de agricultura, la grajdulu viteloru de munca, me uitu, vedu, combinediu, si 'mi facu judecata dupa cele cotite. 'Mi vei permite a-ti descoperi si tie unele din esperintiele si parerile mele, cá parte intregitória la icón'a, ce ti-o amu datu despre institutu. Gradin'a institutulu cuprinde unu locu c'amu de 4 jugere, a càrui margine stãnga e atinsa de unde Somesiului, iera prin partea drépta strabate unu pãru, care se impreuna, cu acel'a mai josu. Aceste ape causédia o umediala continua si aru vatemã productivitatea, deca sciinti'a

entiosu, decâtu acel'a: cum s'aru potea dezvoltã simtiulu religiosu in elevu?

Eu voiu cumpani acésta intrebare in conferinti'a de fatia si voiu aratã, cum are a se escitã si cum si prin ce are a se nutri simtiulu religiosu. Inainte de a face acésta incercare, fia-mi iertatu, a defini notiunea religiunei.

Religiunea séu simtiulu religiosu este consciinti'a de Ddiu si dependinti'a dela elu. Nu acel'a e religiosu, carele are cea mai multa sciintia despre Ddiu si scie sa vorbéscã multu si frumosu despre ce e divinu; cí acel'a, carele se sfiesce a face si ce e mai putienu in contr'a consciintiei si carele nisuesce a vietui neinteruptu in amóre. „A fantasã devotu este mai usioru cá a face bine“ dice Lessing. Intre religiune si teologia este o deosebire esentiale: religiunea e unu simtiu internu, si cum amu mai disu, e consciinti'a de Ddiu si de dependinti'a dela elu; teologi'a face reflexiuni despre simtiulu religiosu, lu trage inaintea forului de cugetare si-lu ilumina cu intieptiã. Ea — teologi'a — forméza simtiulu religiosu in dogma si-i dá prin aceea unu corpulu esternu. Cei mai multi invetiatori de religiune de astadi s'aru numi mai cu dreptu invetiatori de teologia. Religiositatea unei scóle séu sporiulu, ce l'a facutu o scóla in religiune, eu nu l'asi judecã dupa respunsulu eleviloru atãt'a, cátu

n'aru sci pune stavila astoru felii de obstacule prin siantiuri adanci, prin canaluri si prin radicarea straturilor. E unu ce farmecatoriu a intră într-o gradina asiă tinera — căci ce suntu 4 ani in vietăa unei gradini — si totusi a intempnă atăti pomisiori fragiedi, cultivati prin maestria gradinariului dupa deosebitele sisteme si metode statorite de sciintia in feliuri de forme si combinatiuni, ce farmeca gustulu si ochiulu. Aci unu cercu de merisiori oculati, ce 'si intindu cracutiile orizontalu pe fire de drotu — form'a disa pamlette, — in medilocu perisiori ultoiti unii prin imbinare, altii prin copulatiune si desvoltati prin o taiere maestrita in form'a unei piramide; mai departe unu siru de peri ultoiti in trupina de gutui, deosebite soiuri de pruni, ciresi, isini si felii de ultoitie din patria si din afara, a căroru pretiu astadi se sue la sute florini.

(Va urmă.)

Varietăți.

* * * Locutiintă c. r. din Zar'a (Dalmati'a) comunica consistoriului nostru archidiece. sanu unu concursu pentru ocuparea a douoru locuri de profesori la institutul gr. or. teologicu de acolo. La postulu primu se cere unu profesoru de catechetica, pedagogica si de limb'a greca si bisericăslavēna; la alu doilea se cauta unu profesoru de dogmatica, omiletica si teologii' morale. Cu fia care din posturile aceste 'este impreunatu unu salarju de 840 fl. v. a. si 200 fl. adausu dupa servitiu. Se cere dela concurenti sa instrueze cererile loru cu atestate despre purtare nepatata, morala si politica, despre absolverea unii gimnasiu completu si a unii cursu completu de teologia gr. or. in unu institutu bine organizatu; potu fi concurentii preoti s'eu laici. Esamenulu concursuale va fi in 5 Octobru a. c. in Inst. teologicu gr. or. din Zara. Acei ce voru probă ca au presu cu succesu bunu s'eu au edatu vre-unu opu teologicu bunu suntu despensati dela depunerea esamenului.

* * * (Dela teatru romănu.) Societatea teatrala romăna ececută Duminec'a trecuta alte trei representatiuni. Pies'a dintăiu „Vladutiulu mamei,” ne infatisiă pre unu scolariu resfatiatu, care voiă sa-si iă de

dupa comportarea loru. „Dreptu aceea din rodirile loru ve-ti cunōscē pre ei“ (Mat. 7, 20).

Aru fi dara tare gresitu, dēca invetiatōriulu aru implea capulu elevulu cu dogme invetiate de rostu si cu acēst'a aru crede, ca l'a facutu religiosu. Precum la cultur'a mintiei: intăiu ide'a, apoi numirea; asiă la cultur'a religiōsa: intăiu simtiulu destepatatu, apoi imbracarea lui in cuvinte: dogm'a. Religiunea nu se pōte bagā in spiritulu elevulu de dinafara, nu i se pōte demustrā prin arguminte ratiunali, căci ea este unu lucru alu animei. Ea cā simtiu internu este plantata in spiritulu elevulu de creatōriulu insusi si invetiatōriulu are numai sa pună pre elevu in pamentulu acomodatu si sub o mână grigitoria si unu ochiu priveghiatōriu simburele religiunei va resari, cresce si la tempu va aduce si fruptele sele. Clim'a s'eu pamentulu corespundietōriu este acolo, unde elevulu i se dau esemple de religiune. De aceea stratulu primu pentru vietăa religiōsa a elevulu este famili'a — suntu parintii. Insemnataea cea mare a parintiloru, specialmintea a mamei pentru vietăa religiōsa-morale a elevulu a recunoscut' o Pestalozzi prin scrierea sea: „Wie Gertrud ihre Kinder lehrt.“ Copii invetia a se rogā, pentru ca sa scie rogā mam'a inaintea loru; ei facu bine, pentru ca abstragu virtutile acestea din tōta esperintia loru.

Asemenea parintiloru, cere religiunea, sa fia si invetiatōriulu unu modelu de religiositate genuina. Esempulu s'eu vietăa invetiatōriulu este

socia o fata seraca contr'a voiei mamei sele, inse fū impededatu din partea unii boieriu, care aflāndu ca fat'a este o prietina a sea din copilaria o iă sie-si de socia. Dn'a Marg. A l e s a n d r e s c u , care jocă pre Vladutiulu mamei, ne presentă cu multa sinceritate imaginea acestui copilul resfatiatu. Aplausulu ce seceră din partea publiculu, care si de asta-data fū numerosu, este o dovēda pentru desteritatea si talentulu cu care artist'a ececuta rolulu seu.

In pies'a a două „Cio banulu romănu“ se imită cu prea multa scrupulositate natur'a. Imaginea aru fi caseigatu multu prin ore-care idealizare. In imitarea situatiuniloru momentulu idealu nu trebuie jertfitu, căci acēst'a da lucruriloru valōrea estetica.

Pies'a a treia „Paraclisierulu“ a fostu in parte bine ececutata.

Marti s'er'a se dede „Mesterulu Manole“ s'eu fundarea monastirei „Curtea de Argesiu“ sub voivodulu Neagoe, drama in 5 acte de Penescu. E cunoscuta traditiunea poporulu, care ne spune, ca zidurile ce se radicau di'a le demolă diavolulu in nōptea urmatōria si cladirea nu se potu gata, pāna cāndu mesterulu Manole, in urm'a unei descoperiri prin visu, facu legatura cu calfele sele sa zidēscă de via pre femeia ce va sosi mai intăiu cu prāndiulu intre murele monastirei. Sōrtea voi cā acēsta nenorocita sa fia togm'a tener'a d-na a lui Manole, care sosindu acolo fū zidita de via in murele monastirei.

Pentru a representā acēsta drama, care este un'a dintre cele mai bune produse teatrala a le nōstre, se receru poteri mai mari decātu suntu cele de care dispune dlu dr. A l e x a n d r e s c u . Abstragāndu dela totalitatea representatiunei, unii dintre actorii si intre acēst'a amintim pre dlu Filipu, care ececută rolulu lui Ghinea, se produsera binisioru.

Raportu comerciale.

Sabiu 22 Septembrie n. Grāu 5 fl. 33 xr. frumosu, 5 fl. — xr. mestecatu, 4 fl. 67 xr. cualit. infer.; secar'a 3 fl. 40 xr. pāna 3 fl. —; orzu 1 fl. 3; ovesu 1 fl. 53 pāna 1 fl. 27 xr.; cucuruzu (porumbu) 4 fl. — xr.; cartofi 1 fl. 60 xr. galēt'a austriaca.

Cănept'a — fl. maj'a.
Lintea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 6 fl. — xr.
Fenu legatu — fl. 60, nelegatu — fl. 60 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr. maj'a.

primulu si celu mai puternicu medilocu pentru escitarea simtiului religiosu in elevu, căci invetiatōriulu este pentru elevu o autoritate, idealulu supremu — si vai de care nu e! — „ce dice elu, este adeverat, ce face elu, este dreptu, ce ordina elu, este bine.“ Cine folosese la invetiamentulu religiosu unu batiu, cine inaltia si dejosese in aceste ore de devotiune, cine se rapesece de vitiu acolo, unde aru trebui sa pausedie in Ddieu — acēl'a nu este invetiatōriu de religiune. Noi destepatim in elevu acelea-si simtiente, de cari suntemu petrushi la tractarea lui. Cā sa fia priceputu, voiū sensibilizā lucrulu prin o asemenare. Dēca punemu două instrumente musicali cu corde egal incordate unulu lāngă altulu si prin atingerea unei corde depre unu instrumentu producem ori-care tonu, atunci aceea-si corda de pre cela-laltu instrumentu devine singura in vibrare si produce firesce acēl'a-si tonu, numai ce-va mai debilu.

Dupa analogia acestui adeveru amu potē dice: cōrd'a voiōsa din invetiatōriu misca prea cea voiōsa din elevu, cea trista din invetiatōriu pre cea trista din elevu, cea religiōsa din invetiatōriu pre cea religiōsa din elevu. De intempnāmu pre elevu cu o bunavointia, desceptāmu in elu bun'a-vointia, prin blandetia 'lu facem blandu, prin asprime 'lu facem renitentu. Astfelu ne putemu esplicā, cum de tocma parintii cei mai stricti au copiii cei mai petulanti. Astfelu vedem cāta dreptate are Gōthe, cāndu scrie: „Dēca luām omenii numai cum sunt, ii

Lemne de focu 8—9 fl. stang. austr.
Carnea de vita 18—20 cr. p., de porcu 23 xr. Unsōrea 79 xr. pāna la 1 fl. 20 cup'a.

Burs'a de Vien'a.

Din 10/22 Septembrie 1874.

Metalicele 5%	71 35
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 55
Imprumutulu de statu din 1860	109 60
Actiuni de banca	994 —
Actiuni de creditu	249 —
London	109 85
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77 50
" " " Temisorene	77 —
" " " Ardelenesi	75 75
" " " Croato-slavone	80 —
Argintu	104 —
Galbinu	5 25 1/2
Napoleonu d'auru (poli)	8 78 1/2

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorēscă dela scōl'a romăna poporala confes. gr. orientala din Stin'a — se deschide prin acēst'a concursu pāna la 28 Septembrie a. c. st. v. cāndu se va tienea si alegerea.

Aci se cere unu invetiatoriu — care sa fia celu putienu cu clasele normale si pedagogu absolutu.

Emolumentele suntu:

- In bani, optu-dieci fl. 80 fl. o. a.
- In naturale 40 vici cu grauntiele cucurudiu s'eu secala.
- Orgii de lemne cu care incaldieudu-se si scōl'a 3.
- Cuartiru potrivit sub acoperementulu scōlei, gradina de legumi si folosulu de pre gradina de pomaritu.
- Ponti de lumina 3.

Doritorii de a ocupā acēsta statiune sa se adreseie la subscrisulu in intielesulu Statutulu Organicu pāna la tempulu prefiptu. —

In intielegere cu comitetulu parochialu-scolariu ateneriulu.

F.-Szt. Petru 5 Sept. 1874.

(1—3) Petru R o s c ' a
Prot. gr. or.

La Nr. 340. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statiuniloru invetiatōresci dela scōlele confesionale gr. or. Calboru, Bocholti, Siorsiu, Prostēa si Noerichiu, se escrie prin acēst'a concursu pānā in 22 Septembrie st. v. in care di voru fi si alegerele.

facemu mai rei; dēca ii tractāmu, cā cāndu aru fi, ce aru trebui sa fia, atunci ii aducemu acolo, unde suntu de a se aduce. La religiune se potrivece mai multu cā pre-tōndenea adevēru: ca nimenea nu pōte dā altui'a, ceea ce elu insusi n'are.

„Vieti'a se descepta numai prin vietia, religiunea numai prin religiune.“ Invetiatōriulu nu va putea aprinde in elevu faci'a religiunei, dēca a sea propria va fi stinsa. De capetenia este la invetiamentulu religiunei, dice Harnich, cā sa posedem a ceea ce avem a insusi copilulu: credintia in ce e divin si prin urmare si in ce e divinu in spiritulu copilulu; sperantia, auror'a vietiei de dincolo si dincōce de momentu, cā elevulu sa nu despere nici odata de eternitate; si amōre, cea mai mare intre ele. Fara acēst'a invetiatōriulu — dupa cum dice apostolulu, este numai o arama sunatōria. De amōre sa fia invetiatōriulu condusu nu numai in orele de religiune, ci pre totutindenea unde convetiuiesce, bā s' unde nu convetiuiesce cu elevii. De aceea vietia lui intrēga sa manifesteze supunere, blandetia, paciintia, moderatiune, fidelitate si consciintiositate, reverintia facia de totu ce este preste si sub elu, fara a vorbi multu de proprietatea acestorū virtuti, căci cine face multa vorba de virtutile sele, acēl'a nu le are. Din tōte faptele lui se transpire religiune, sa se veda, ca lui ii este sântu, totu ce este sântu. Pretotindenea sa se plece inaintea idealorū omeniei. I. Paulu dice: „Newton, carele — si descoperea capulu, cāndu pomēna numele marelui Ddieu,

Salariele impreunate cu aceste posturi suntu:

- La scōl'a confesionale gr. or. din Calboru in bani 200 fl. v. a. din alodiulu comunei, care se voru platii anticipative in 4 rate, lāngă care quartiru si lemne de focu.
- La scōl'a confesionale gr. or. din Bocholti in bani 200 fl. v. a. din alodiulu comunei, care in 4 rate se voru platii, pre lāngă care quartiru si lemne de focu.
- La scōl'a confesionala din Siorsiu in bani 200 fl. v. a. dela poporu, solvindu prin epitropia, lāngă care quartiru si lemne de incalditu de ajunsu.
- La scōl'a confesionala gr. or. din Prostēa in bani si in bucate din fondulu scōlei si dela poporu 200 fl. v. a. solvindu prin epitropia, lāngă care quartiru si lemne de focu de ajunsu.
- La scōl'a confesionale gr. or. din opidulu Noerichiu 200 fl. v. a. din fondulu scōlei si dela poporu, care se voru platii prin epitropia respectiva, lāngă care gradina de legumi quartiru in odāile scōlei, si lemne de ajunsu de focu.

Dela concurenti se cere a fi de religiunea gr. or., cāntareti, si cu moralitate nepatata, fiindu absoluti de pedagogia si practisati in carier'a invetiatorēscă. — Cei cu 4 clase gimnasiale voru fi preferiti.

Doritorii de a ocupā vre-un'a din aceste statiuni, indreptandu-si petitiunile la subscrisulu mai inainte de alegere sa se faca cunoscuti comunei resp. in persōna pre cātu ii voru iertā impregiurārele.

Noerichiu in 1 Septembrie 1874.

In contielegere cu comiteele parochiali,
G. Maieru,
adm. prof.

(1—3) ad Nr. scol. 179. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatōresci gr. or. din Mogogi'a tractulu protopopescu Solnoculu I-iu devenita in vacantia se deschide concursu.

Emolumentele suntu:

- Din lad'a comunala primiti pre lāngă cuitantia in rate lunarie 120 fl. v. a.
- Din interesele fondulu Bot'a 180 fl. v. a. primiti pre lāngă cuitantia dela Epitropia parochiala respective senatulu epitropescu gr. or.
- Cuartiru liberu si lemnele trebuinciose.
- Doritorii de a ocupā acēsta statiune

aru fi fostu si fāra cuventu invetiatōriulu de religiune pentru copii. Sa nu credem, ca tōte acēstea le-amu putea simulā. Totu ce e prefacutu, se cunōscē si copilulu are in privintia acēst'a unu sensu tare ageru. Numai ce e naturalu, se prinde. „Nu acēl'a da esemplu bunu, carele vrea, ci acēl'a, carele este unu atare!“

Nu e destulu, cā invetiatōriulu prin esemplulu seu sa descepte simtiulu religiosu, ci, spre alu desvōltā, trebuie sa-lu si nutrēscă. Nutrementulu corespundietōriu pentru simtiulu religiosu este Ddieu — nepotendu-lu ōmenii cuprinde altfelu — in revelatiunea sea. Acēsta revelatiune este dupla: natur'a si omulu, si anume omulu in desvōltarea sea cā omenime, cea ce numim istoria universale, precum si in desvōltarea sea cā individū.

In natura: in complexulu tuturorū lucrurilor cuprindivere cu sensurile si ne — produse de ōmeni, in lume, in totalitatea mare organica, in carea guvernă Ddieu, in acēst'a introdū invetiatōriulu, pre elevulu teu. Atrage-ai aci atentia sea asupra a totu ce e maretu — si marētia e intrēga natur'a, dēca e bine contemplata, — arata-i sōrele resarindu cāndu acēst'a este incungiuratu de aureola aurei, arata-i ceriulu stelatu, arata-i oceanulu de flori, armonia, ce domnesce in universu, si tōte acēstea 'lu voru umplea de reverintia cātra creatorulu loru, a căru notiuone o abstrage din ele.

(Va urmă.)

investiției să documenteze în concursurile lor asternând subscrisului până în 1 Octombrie a. c.

1. Atestat de moralitate.
2. Atestat ca sunt de religia gr. or.
3. Atestat de calificare sau cel puțin ca a absolvit cu succes un studiu pedagogic la vre-un institut public preparandial sau ca a mai servit undeva ca invetiatoriu.

Dela inspectoratul tractual de școlile confesionale.

Csicsö-Giurgesti în 24 Augustu 1874.

Ioanu Bodea,
protopopu.

(1—3)

Ad Nr. 44 scol. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorești la școlă confesională gr. or. din Tielin'a protopresbiteratului Sighisioarei se deschide prin această concursu.

Salariul împreună cu acestu post este 120 fl. v. a. cartiru și lemne pentru încălzit.

Doritorii de a ocupa acestu post au a-si trimite petitiunile lor instruite în sensul Statut. org. § 13. până în 30 Septembrie, c. st. v. la scaunul protopresbiterale în Sighisioara.

Tielin'a în 7 Sept. 1874. st. v.

În contielegere cu comitetul parochial respectiv.

Zacharia Boiu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

La școlă română greco-orientală din Hermanu, este de a se ocupa o stațiune de un invetiatoriu de clasă III ca diriginte, cu salariu de 300 fl. v. a.

Concurenții să producă atestatul de calificare, sau 6—7 clase gimnasiale.

Documentele sunt de a se adresa până în 22 Septembrie c. v. a. c. la subsemnatul. Brașov 6 Septembrie 1874.

În contielegere cu comitetul parochial.

Ioanu Petricu,
protopopu și insp. district. de școlă.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor vacante invetiatorești la școlile confesionale gr. or. din comunele joase însemnate, se deschide prin această concursu:

Salariile însemnate cu aceste posturi sunt:

1. La Feldior'a clasă III cu 200 fl. și cartiru.
2. La Apatia cu 80 fl. v. a. în bani și bucate și cartiru.
3. Ormenia 100 fl. v. a. în bani și cartiru.
4. Doberlea cu 124 fl. v. a. în bani bucate și cartiru.
5. La fili'a Bastelecu 110 fl. v. a. în bani și bucate și cartiru.
6. La fili'a Nou 80 fl. v. a. în bani și bucate și cartiru.
7. La Lisnea cu 80 fl. v. a. în bani și bucate și cartiru.

Doritorii de a ocupa aceste posturi invetiatorești, au a-si trimite petitiunile lor instruite cu documentele prescrie în Statutul Organic până la 20 Septembrie a. c. scaunului protopopesca alu II alu Brașovului.

În contielegere cu comitetele parochiale

Brașov în 30 Augustu 1874.
Ioanu Petricu
Protopopu și insp. distr. de școlă.

(3—3)

Ad Nr. 242 prot. 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunii de invetiatoriu la școlă confesională din Balanu protopresbiteratului Ungurasiului, se scrie concursu până în 14 Septembrie cându se va ține și alegerea.

Emolumentele împreună cu această stațiune sunt:

1. 160 fl. v. a. cartiru liberu în edificiu școlă și o gradină cu pomi.

2. 50 de mii de bucate.
  3. 6 orgi lemne de focu din care se încălzesc și școlă.
  4. 4 fonturi lumini.
- Doritorii de a ocupa această stațiune au a asterne petitiunile lor instruite în sensul Stat. org. până la terminul prefiptu la menționatul oficiu protopresbiteral.

Dela concurenți se cere să fie pedagogi absolviți.

Füzes-Szt.-Petru 29 Augustu 1874.

În contielegere cu comitetul parochial

Petru Rosca
Protopresbiteru.

(3—3)

Nr. 134. 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunilor invetiatorești dela școlile confesionale gr. or. din comunele mai joase specificate, se scrie prin această concursu până în 25 Sept. cal. vechiu a. c.

Salariile sunt:

1. La școlă din Sântu-Andrașiu-Sântuhalmu 300 fl. v. a. 4 stângini cubice de lemne, și cartiru naturu.
  2. Biscari'a-Sielesti 200 fl. v. a. 2 stângini de lemne, și cartiru.
  3. Besanu-Caianelu 150 fl. v. a. 2 stângini de lemne, cartiru și gradină de unu caru de cucuruziu.
  4. Sâncraiu 150 fl. v. a. cu prospectu a se încălzi în anulă acestu a la 200 fl. 2 stângini de lemne, și cartiru.
- Doritorii de a ocupa vre-un'a din aceste stațiuni au a-si asterne concursurile instruite în sensul „Statutului organic” cu documentele recerute, până la terminul indicat de adreptul la subscrisulu. Dev'a 2 Septembrie 1864.

Ioanu Papiu
Protopopu.

(3—3)

Ad Nr. 43. — 1874.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorești la școlă confesională gr. or. din Trepoldu protopresbiteratului Sighisioarei, se deschide prin această concursu.

Salariul împreună cu acestu post este 100 fl. v. a. cartiru și lemne de încălzit.

Doritorii de a ocupa acestu post au a-si trimite petitiunile lor instruite în sensul Statutului organic până în 30 Septembrie a. c. la scaunul protopopesca în Sighisioara.

Trapoldu în 31 Aug. 1874. st. v.
În contielegere cu comitetul parochial.

Zacharia Boiu,
protop. gr. or.

(2—3)

Nr. 214. — 1874.

Concursu.

Pre bas'a bugetului preliminaru pre 1874/5 de adunarea gen. a Asociațiunei țienuta la Dev'a în 10—11 Augustu a. c. sub Nr. prot. XXII se publica prin această concursu la următoarele ajutoare:

1. La două ajutoare de câte 36 fl. v. a. pentru doi sodali de meseria, calificați de a se face maestrii.
  2. La 10 ajutoare de câte 15 fl. v. a. pentru 10 invetiației de meseria.
- Terminul concursului se defige pre 25 Octombrie c. n. 1874.

Concurenții la ajutoarele de sub 1 și 2 au să-si trimita concursurile lor încăle până la terminul indigitatu, prevediute încăle pentru sodali cu atestatul de hotezu și de purtare morale, cum și cu adevăritia dela maestrulu respectiv, despre aceea cumca sunt calificati de a se face maestrii, iera încăle pentru invetiației, concursurile se fia prevediute cu atestatul de hotezu, de purtare morale cum și cu adevăritia dela maestrulu respectiv despre desteritatea și diligintia în meseria, cu care se ocupa.

Din șediția străduințelor a comitetului Asociațiunei transilvane țienuta la Sabiu în 15 Septembrie n. 1874.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor de doi invetiatori, la școlă conf. gr. or. din comun'a Poian'a-Marului, în protopresbiteratulu I alu Fagarasiului, se scrie concursu până la 28 Septembrie a. c. st. v.

Emolumentele sunt: lăfa anuală, pentru invetiatorulu primariu 200 fl. v. a. cartiru și lemne de lipsă.

Pentru invetiatorulu secundariu 100 fl. v. a. cortelu și lemne trebuincioșe.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-si asterne suplicile lor, instruite în sensul Statutului Organ. până la terminul susu aretat, scaunul protopopesca I alu Fagarasiului.

Poian'a-Marului 30 Augustu 1873.

În contielegere cu concurențel protopresbiteru.

2—3   Comitetul parochial.

Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorești la școlă conf. gr. or. din comun'a Persani protopres. tractulu I alu Fagarasiului; se scrie concursu până la 28 Septembrie a. c. st. v., cându va fi și alegerea. — Emolumentele împreună cu acestu post, sunt următoarele. —

- a) Lăfa anuală în bani 150 fl. v. a.
- b) de fia care copila aptu de școlă 4 corfe bucate.

c) Cortelu liberu, în odaile școlă, și d) lemne de focu câte voru trebui.

Doritorii de a ocupa această stațiune au a-si asterne suplicile lor instruite conformu prescrișelor Stat. org.; avendu atestatul de calificare, cum și cunoscintia cantarilor și a tipicului bisericesc, până la terminul susaretat, la subscrisulu scaunului protopresbiteral. Fagarasiu 26 Augustu 1874.

În contielegere cu comitetul parochial.

Petru Popescu
protop.

(2—3)

Ad Nr. 119 protop. 1874.

Concursu.

Devenindu vacanta stațiunea invetiatorești la școlă confesională gr. orient. din Geogiulu de susu în protopresbiteratulu Albei-Luliei se scrie prin această concursu cu terminul până la 20 Septembrie a. c.

Emolumentele sunt: 160 fl. v. a. în bani, 6 ferdele grâu, lemne focale, și cortelu.

Doritorii de a ocupa această stațiune, sa bine-voișca a-si asterne petitiunile lor bine instruite la subscrisulu până la terminul susu însemnat.

Alb'a-Iol'i'a 29 Aug. 1874.

În contielegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordasiu,
Protopresbit. gr. or.

(3—3)

Nr. 35. adm. prot. — 1874.

Concursu.

Pentru întregirea stațiunilor invetiatorești la școlile gr. or. din următoarele comune țienătoare de protopresbiteratulu Iliei-Muresiane, se deschide concursu cu terminul până la 14 Septembrie a. c. st. v.

1. Gurasad'a și Gothatea cu școlă în Gurasad'a; salariu anual 160 fl. v. a., 25 măsuri de cucuruz și 15 de grâu, 3 orgii lemne, cartiru în școlă statatoriu dintr'o chilia, o camara, o culina și gradină.
2. Almasiu-Selise cu salariu de 100 fl. v. a. 50 ferdele grâu și 50 de cucuruz în bombe, lemne după trebuință, cartiru în școlă și gradină de 800 p.
3. Godinescu cu salariu de 60 fl. v. a. 30 măsuri de grâu și 30 de cucuruz, cartiru liberu în școlă, lemne după trebuință și gradină.
4. Runcioru și Vic'a cu școlă în Runcioru, salariu anual 100 fl. v. a., 15 măsuri de grâu și 15 de cucuruz, lemne după trebuință și cartiru naturale cu gradină.

5. Bradatielu cu salariu de 100 fl. v. a. 15 măsuri de grâu și 25 de cucuruz, lemne după trebuință și cartiru naturale cu gradină.

6. Boiu-de-susu și Boiu-de-josu cu salariu de 60 fl. v. a. 15 măsuri de grâu și 15 de cucuruz, lemne după trebuință și cartiru naturale și gradină.

7. Carmașinescu cu salariu de 100 fl. v. a., 15 măsuri de grâu și 15 de cucuruz, lemne după trebuință și cartiru naturale cu gradină.

8. Cerbi'a cu Poganescu cu salariu de 80 fl. v. a., 15 măsuri de grâu și 15 de cucuruz, lemne după trebuință și cartiru naturale cu gradină.

9. Micănescu cu salariu de 85 fl. v. a. 15 măsuri de grâu și 15 de cucuruz, lemne după trebuință, și cartiru naturale cu gradină.

10. Certegiulu-de-josu cu Cogea cu salariu de 75 fl. v. a. 20 măsuri de grâu și 20 de cucuruz, lemne după trebuință, cartiru naturale și gradină.

11. Gialacut'a cu Cabescăi cu salariu de 100 fl. v. a. cartiru naturale cu gradină și lemne după trebuință.

12. Iernov'a cu salariu de 80 fl. v. a. 10 măsuri grâu și 10 de cucuruz, cartiru naturale și gradină.

13. Opidulu Ili'a cu salariu de 200 fl. v. a. cartiru naturale și lemne după trebuință.

a) Concurenții sa fia de relegea gr. orientala;

b) Se dovedesca ca au absolvit 4 clase gimnasiale și pedagogia;

c) Se scia bine cântările bisericesti;

d) Pentru comun'a Gurasad'a-Gothatea și opidulu Ili'a se recere sa cunosca și limbă germana și magiara.

e) Acei cari voru dovedi, ca posedu o praca de invetiatoriu de cel puțin 4—5 ani cu succes bun, se vor admite și fără considerare la punctulu b).

Doritorii de a ocupa vre-un'a din stațiunile menționate au a-si trimite concursurile instruite conformu dispozițiunilor statutului nostru organic subscrisului până la terminul indicat.

Gurasad'a 3 Augustu 1874 st. v.

În contielegere cu respectivele comitete parochiale.

Alesiu Olariu,
adm. prot.

(3—3)

Pensionatu pentru lucruri de mâna.

Indemnato de unele onorate dōmne zelōșe pentru instruirea secșului femeescu în lucruri de mâna industriari, m'amu resolvit a deschide unu atelieriu de totu-feliulu de lucruri cu lâna, mărgele, cu metase, îndreitura, tioluitu, flori și cuseturi de totu feliulu și cu masin'a, dela cele incepătoare până la modista, croituri de rochii și tōte cele cerute de activitatea unei economiste active industriale și vorbirea nemțesce.

Prețulu la incepătorie 1 fl. pre luna; la cusutu la albitori, tioluitu, modista 2 fl. cusutu la masina 3 fl.; la croitura de rochii 6 fl. pre luna.

Tempulu instruirii va fi dela 8—12 și dela 2—6 ore în casele d. Georgie Brezeanu vapsitoriu vis-a-vis de gimnasiu român. Cunoscintiele câșigate la calitate de madame în cursu de mai multi ani, atātu în școlă, câtu și la madame de renume, mi dau curagiu a face apelu la tōte mamele române natiaali, rogându-le a me spriginii în propusulu meu, care pentru tōta viétia junelor eleva pōte fi numai fericitoriu. Din partemi me voi încordă a satisfac comuneloru dorintie și pretensiuni ale parintiloru, înaintându și fortiele activității industriale.

Brașov 24 Apriliu 1874.

Madam'a Bidu,

croitoriu de totu feliulu de lucruri, barbatesci, femeesci și pentru preotie și la mortu servit'a.

(3—3)